

"Treballar en català no hauria de ser necessàriament un gest de convicció, sinó de normalitat i de llibertat". Aquest és el títol amb el qual el Pla de qualitat lingüística dels despatxos d'advocats de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Girona enceta una nova eina de comunicació entre els advocats i les advocades: el Bloc. Aquest Bloc, que trobareu al web de l'ICAG, neix com a eina de reflexió després de la Jornada que va tenir lloc a Girona el 28 de setembre de 2007. Aquell dia, amb aproximadament un centenar de professionals del món del dret i l'Administració de justícia, es va debatre sobre els obstacles reals, les limitacions i els prejudicis entorn de l'ús del català davant de la constatació del seu escàs ús per part de l'advocacia. L'objectiu era sensibilitzar aquest col·lectiu professional de la importància del seu paper en la normalització lingüística de l'Administració de justícia. Serveixi aquesta presentació per reforçar la idea que, i tal com diu més d'un dels blocaires que hi ha intervingut, existeixen prou mitjans i s'han posat prou recursos perquè qualsevol professional del món del dret pugui treballar, sense cap mena d'entrebanc ni de perjudici, en llengua catalana. Per ampliar aquesta idea, reproduïm, a l'espai *L'article*, una d'aquestes intervencions, la de l'advocat gironí Miquel Botanch.

D'INTERÈS

OPTIMOT, SERVEI DE CONSULTES LINGÜÍSTIQUES

La Secretaria de Política Lingüística, juntament amb el Centre de Terminologia TERMCAT i l'Institut d'Estudis Catalans, ha posat en funcionament un nou servei de consultes lingüístiques. S'hi accedeix a través d'Internet, a l'adreça <http://optimot.gencat.cat>. També s'hi pot accedir a través del web Llengua catalana (<http://www.gencat.cat/llengua>).

L'Optimot consta d'un cercador d'informació lingüística, amb diverses fonts integrades, que ajuda a resoldre dubtes sobre l'ús de la llengua catalana. Quan les opcions de cerca no resolten el dubte lingüístic, es pot accedir a un servei d'atenció personalitzada que consta d'un espai web per enviar les consultes per escrit i rebre-hi les respostes i també inclou un número de telèfon. Aquest servei, que presta un equip de lingüistes, atén totes les consultes tipificades que li arriben i canalitza les que no pot resoldre cap a l'Institut d'Estudis Catalans, el TERMCAT i la Secretaria de Política Lingüística.

LEXCAT, LLEIS EN CATALÀ

Es tracta d'un recull de normes estatals, publicades al web de l'Administració de justícia, permanentment actualitzades i amb les anotacions corresponents a cada reforma. Els avantatges que ofereix aquesta base són diversos. En primer lloc, tenim una versió íntegrament en català: si la llei s'ha publicat al suplement del BOE en català, lògicament aquest és el text que es recull; si la llei és anterior a la publicació al BOE en català, s'ofereix una traducció acurada i contrastada. En segon lloc, es fa un manteniment diari de les actualitzacions, de manera que constitueix una versió fiable pel que fa a la consolidació del text. Finalment, hi figuren totes les reformes amb nota a peu d'article i amb les referències corresponents.

Podeu trobar les lleis disponibles en arxius PDF al web de l'Administració de justícia: http://www.gencat.net/justicia/temes/adjuca/serveis_pro/lexcat/index.html. La intenció del Departament de Justícia és millorar properament la prestació d'aquest servei, per una

banda, nodrint aquesta base legislativa amb nous textos i, per l'altra, optimitzant l'accés informàtic amb la versió de la llei en format web i incorporant-hi un cercador.

COP D'ULL, TRÍPTICS

El Servei Lingüístic de l'Àmbit Judicial, dependent del Departament de Justícia, ha editat i distribuït als òrgans judicials de Catalunya uns tríptics, dins la col·lecció *Cop d'ull*, amb els continguts següents:

Català pràctic. Recull de gramàtica i vocabulari bàsic per a les persones que volen aprendre català.

Català jurídic. Recull dels criteris bàsics de redacció que s'han de fer servir en els documents judicials escrits en català.

Drets i llengua. Informació sobre els drets lingüístics dels ciutadans en les seves relacions amb l'Administració de justícia.

Serveis lingüístics. Full informatiu que descriu les tasques que duen a terme els dinamitzadors lingüístics que hi ha a tots els partits judicials de Catalunya.

HI TINC DRET?, OPUSCLE SOBRE DRETS LINGÜÍSTICS

Puc presentar qualsevol escrit en català en una oficina judicial? Puc fer les vistes en català? Un jutge pot demanar-me que tradueixi al castellà la demanda i els documents adjunts?

En el marc del Pla de qualitat lingüística als despatxos d'advocats de Girona, s'ha editat una eina pràctica sobre drets lingüístics en què es pot trobar resposta a aquestes i altres preguntes, a més d'un recull sobre legislació, seleccionada i desenvolupada.

Si voleu obtenir-ne la publicació impresa, poseu-vos en contacte amb la tècnica responsable del Pla de qualitat (qualitatlinguistica@icag.cat, tel. 972 210 208) i us en facilitaràn.

Per veure el document en format PDF, només cal que accediu al web del Col·legi d'Advocats de Girona: http://www.icag.cat/pqj_marc.php.

Modificació de les equivalències entre titulacions de català

S'ha publicat l'Ordre VCP/17/2008, de 14 de gener, de segona modificació de l'Ordre PRE/228/2004, de 21 de juny, sobre els títols, diplomes i certificats equivalents als certificats de coneixements de català de la Secretaria de Política Lingüística, modificada per l'Ordre VCP/13/2007, de 24 de gener (DOGC 5057, de 28 de gener de 2008).

Pel que fa als estudis reglats no universitaris, aquest text introdueix un canvi en la data de referència per a l'obtenció dels certificats d'equivalència, que passa a ser la data d'inici d'aquests estudis (cal haver-los començat el curs 1978-1979 o posteriorment, atès que l'any 1978 va entrar en vigor la normativa que obligava els centres de Catalunya a impartir l'assignatura de llengua catalana) i incorpora la titulació de la graduació en educació secundària obtinguda a centres i aules d'adults, entre altres coses. A part d'això, incorpora també noves titulacions: de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, dels centres i aules de formació de persones adultes autoritzats pel Departament d'Educació i, volíem destacar-ho aquí, les del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada del Departament de Justícia, que organitza formació de diferents nivells a les oficines judicials. Trobareu la informació completa al web de la Secretaria de Política Lingüística: <http://www.gencat.cat/llengua/certificats>.

L'avenç del Pla de qualitat lingüística als despatxos d'advocats de Girona

En el darrer número de l'*Addenda* us informàvem de la posada en funcionament d'un pla pilot a Girona, el Pla de qualitat lingüística als despatxos d'advocats, amb l'objectiu d'augmentar la qualitat lingüística i comunicativa dels tretze despatxos que s'hi han acollit i capacitar-los per relacionar-se oralment i per escrit amb el ciutadà i amb l'Administració de justícia en català. És una iniciativa conjunta de l'Associació de Juristes en Defensa de la Llengua Pròpia, el Col·legi d'Advocats de Girona, la Secretaria de Política Lingüística, el Departament de Justícia i el Consorci per a la Normalització Lingüística.

Avui podem dir-vos que el Pla ha passat l'equador amb un èxit molt notable, en primer lloc perquè s'està acomplint el seu objectiu principal i s'han pogut atendre les necessitats individuals prèviament detectades de pràcticament tots els despatxos inscrits: correccions i traduccions amb vista a la fixació de documents model adaptables, informació sobre el funcionament de recursos lingüístics informàtics facilitadors de l'autonomia lingüística, lliurament de material de consulta, atenció personalitzada sobre aspectes lingüístics i de marc legal de l'ús de la llengua, accés a formació general i especialitzada... El juny de 2008 es preveu donar per acabat aquest treball individualitzat, de manera que podrem considerar que aquests despatxos estaran preparats i seran autosuficients per exercir la professió en català. Serà el moment de fer l'avaluació de la feina feta amb els indicadors adequats, però de moment podem avançar que s'ha constatat un augment del percentatge d'ús del català en el bloc de despatxos que treballaven aproximadament en un 50% en aquesta llengua, i que ha augmentat la qualitat de les comunicacions en el cas d'aquells en què l'ús del català ja era d'entrada majoritari.

A banda d'això, però, a l'entorn del Pla s'han posat en funcionament recursos i s'han organitzat actuacions de sensibilització de les quals s'han pogut beneficiar tots els advocats col·legiats i el sector en general. Ens referim al taller de llenguatge jurídic, que es va obrir a tots els col·legiats, a l'espai del Pla de qualitat al web del Col·legi (www.icag.cat/pladequalitatlinguistica), als *Retalls de llengua* (fixes sobre aspectes lingüístics, en bona part suggerits pels mateixos professionals, que actualment es difonen a un gran col·lectiu de persones i des de 4 webs), a la jornada "La llengua i el dret: el paper dels advocats", que el setembre de l'any passat va reunir més de 120 persones, al Bloc que s'ha posat recentment en funcionament com a continuació del debat suscitat en aquesta jornada i en el qual us animem a participar (http://www.icag.cat/pqj_blog.php), a la publicació *Hi tinc dret*, que vol respondre qüestions jurídiques sobre usos lingüístics amb què es poden trobar els professionals de l'advocacia, entre altres.

Esperem que es pugui donar continuïtat a aquest Pla més enllà dels despatxos i les idees (n'hi ha alguna encara al calaix) d'aquesta primera experiència pilot i que la feina feta pugui ser aprofitada en altres demarcacions. Us ho explicarem al proper *Addenda*.

A propòsit de la jornada "La llengua i el dret: el paper dels advocats"

Crec que podem sentir-nos raonablement satisfets del desenvolupament de la jornada "La llengua i el dret, el paper dels advocats". A banda de les ben preparades i documentades intervencions dels ponents, cal ressaltar la nombrosa concurrència d'advocats, variada tant des del punt de vista de llur origen geogràfic, com pel que fa a l'actitud respecte de la utilització del català en la seva pràctica professional.

Precisament, però, va ser el fet de comprovar, gratament sorprès, l'assistència d'aquells companys que no utilitzen el català de forma generalitzada el que em va deixar la sensació d'haver perdut una mica l'oportunitat de conjurar amb la rotunditat que caldria els llocs comuns que –potser, fins i tot, per inèrcia– es repeteixen per a justificar la utilització del castellà (la suposada animadversió dels jutges envers el català, la manca de comprensió de la llengua per part de la magistratura, la manca de formació pròpia, etc.).

Per la intervenció d'alguns companys del sud del país vaig comprovar que alguna sensació semblant també els havia quedat a ells. El curtíssim temps que va restar per a les intervencions després de la taula rodona –i la meua lentitud de reflexos– em va impedir afegir algunes consideracions a les d'aquells. Per això intento abocar-les aquí.

La mencionada manca de temps després de la taula rodona va deixar en l'aire la impressió que pot resultar, si més no, plausible la no utilització del català per criteris de prudència respecte dels interessos del client de l'advocat. Com que, anteriorment, la intervenció del Sr. López Tena va deixar clara la intenció del govern de l'Estat d'esquarçar la nostra llengua i la decidida voluntat del Consejo General del Poder Judicial de no sancionar cap conducta de jutges que menystenen el català, jo, intentant-me posar en el lloc d'un d'aquells advocats que no utilitza correntment la nostra llengua, concloïa que no utilitzant-la potser feia molt santament.

Malgrat aquesta primera impressió, m'interessaria posar de manifest que la realitat no és ni de bon tros aquesta. El fet que el Consejo no sancioni les conductes dels jutges contràries al català no té, a l'efecte de la nostra pràctica diària, cap significació: aquests jutges –ho va palesar el magistrat Carles Cruz i en tenim l'experiència continuada– són tan poc nombrosos que es coneixen pel seu nom, de manera que, fent un càlcul de probabilitats, és més fàcil tenir l'ensurt, per exemple, d'arribar tard a un judici un dia que comenci a l'hora que de trobar-nos un jutge que estigui "motivat".

El magistrat Carles Cruz va deixar clara la preocupació i l'interès per la majoria de jutges de fora per aprendre el català i la major utilització de la nostra llengua per part d'ells que per part dels advocats. Quina vergonya!

Personalment no n'he trobat mai cap, de dificultat. I vull manifestar especialment que en els ja llargs anys que fa que practico en català, mai –ni una sola vegada– he hagut de concloure que el jutge no m'havia entès. És per aquesta raó que considero fins i tot ridícul entendre que l'ús del català respon a un gest heroic. No. Es tracta d'una actuació normal que no suposa ni riscos ni molèsties. Només cal superar, això sí, una mandra inicial.

Això últim ve a compte d'algunes opinions de la taula rodona en el sentit que la cura pels interessos del client aconsellaria l'ús del castellà quan la part adversa s'expressa en aquest idioma. Parlo, evidentment, per la meua experiència, però no puc estar d'acord en absolut que l'ús del català provoqui el més mínim desequilibri en les oportunitats de cada part: quant a la posició personal dels jutges envers el català, Carles Cruz ja la va deixar prou clara. I, quant a la suposada dificultat de comprensió, a part del meu modest testimoni, cal recordar les interessants consideracions de Xavier Arbós en el sentit que un llenguatge tècnic utilitza gairebé els mateixos termes en tots els idiomes occidentals, de manera que resulta molt més fàcil comprendre una intervenció especialitzada que una de col·loquial.

Kant ja va dir que la nostra norma de conducta ha de ser adoptable per tota la humanitat. Si només utilitzem el català quan rebem una demanda en català la nostra conducta no compleix aquell imperatiu: si tots féssim igual, el català no s'utilitzaria mai.

No puc deixar de mencionar que aquest argument fonamentat en l'interès del client no ens deixa en gaire bon lloc als que utilitzem el català correntment: semblaria que som una mena d'inconscients professionals que posem en perill l'interès que se'ns ha confiat per seguir una dèria personal. Em sembla del tot inadmissible. Garantir els drets dels ciutadans també passa per defensar-los en la llengua del nostre país.

MIQUEL BOTANCH
Advocat de Girona

Sabíeu que...?

José Canalejas i Méndez, nom del passatge on es troba el Col·legi d'Advocats de Girona, era un advocat i polític liberal. Nasqué a El Ferrol, Galícia, el 1854, i morí a Madrid el 1912. Exercí el periodisme polític i més tard fundà i dirigí *El Heraldo de Madrid*. Com a polític milità al partit liberal. Fou diputat des del 1881 i elegit president del Congrés dels Diputats (1905-1906). Canalejas representà, en el partit liberal, l'intent de renovació política del regim de la Restauració. Dirigí les operacions colonials del Marroc. Fou assassinat a Madrid, essent president del Consell de Ministres, per l'anarquista Manuel Pardiñas.

Font: Cufí, Quim; Cornellà, Pere. *DicGironari*. Ed. ICE de la UdG i Ajuntament de Girona. Girona, abril de 2000.

Sobre noms i cognoms

Des del 29 de juny de 2007 i d'acord amb el Decret 138/2007, de 26 de juny, de modificació del Decret 208/1998, de 30 de juliol (DOGC 4914, de 28 de juny), pel qual es regula l'acreditació de la correcció lingüística dels noms i cognoms, la funció d'emetre les certificacions de correcció lingüística de noms i cognoms en català correspon exclusivament a l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). Fins llavors aquesta competència havia estat compartida amb la Secretaria de Política Lingüística, que l'exercia tant des dels seus serveis centrals com territorials.

Així, doncs, actualment cal adreçar-se a l'IEC per obtenir un certificat sobre la forma correcta d'un cognom, necessari per demanar al Registre Civil del lloc on s'està inscrit o empadronat que canviï la forma errònia per la correcta. A l'adreça <http://www.iec.cat> (a l'apartat Llengua) hi ha el formulari que s'ha d'emplenar per sol·licitar-lo.

També es pot sol·licitar a l'IEC un certificat sobre la correcció d'un nom propi català o aranès per inscriure un nadó, si és que el Registre Civil manifesta que no en té prou informació. Sobre això, cal tenir present que des de l'entrada en vigor de la Llei 3/2007, de 15 de març (BOE 65, de 16 de març), reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones, està permesa, per tal de garantir el dret a la lliure elecció del nom propi, la inscripció de diminutius o variants familiars i col·loquials, tinguin o no substantivitat pròpia (Pep, Txell, Àlex, Cati, Xevi...).

Per fer constar la conjunció "i" entre els cognoms no cal sol·licitar cap certificat.

Finalment, pel que fa a les traduccions o adaptacions (que segueixen un procediment més complex al Registre Civil), per traduir un nom al català o a l'aranès no es necessita cap certificat, però si hi ha casos que plantegen dubtes es pot sol·licitar aquest document per agilitar el canvi. En el cas dels cognoms, el document que elabora l'IEC no és un certificat sinó una nota informativa que serveix per acreditar que el cognom català o aranès traduït o adaptat és correcte o que la transcripció d'un cognom amb un alfabet no llatí és l'adequada.

Memòria del Deganat dels jutjats de Girona

D'acord amb les dades que consten en aquesta Memòria, el nombre de documentació que inicia el procediment –demandes, denúncies, querelles, etc.– presentada en català durant els anys 2005, 2006 i 2007 és el següent:

GIRONA	2005	2006	2007
Repartiment civil	2.589 (35%)	2.571 (32%)	2.828 (33%)
Repartiment contencions	645 (41%)	627 (42%)	647 (37%)
Repartiment social	794 (27%)	768 (26%)	1.261 (38%)
Repartiment violència sobre la dona	7 (50%)	19 (45%)	20 (40%)
Repartiment mercantil	31 (14%)	22 (10%)	25 (9%)
Repartiment penal	2.613 (75%)	2.533 (73%)	2.940 (80%)
Repartiment instrucció	3.659 (57%)	3.308 (51%)	4.316 (67%)

Els percentatges d'aquests tres anys són similars i, com podem comprovar, el català continua en inferioritat respecte del castellà. Durant l'any 2007, però, cal remarcar un ascens considerable de l'ús del català en les demandes de la jurisdicció social.

Pel que fa als àmbits d'instrucció i penal, els percentatges d'ús del català són més alts que els del castellà, però cal tenir en compte que en aquestes jurisdiccions moltes vegades el document que inicia el procediment és un atestat dels Mossos d'Esquadra, que sempre és en català.

Coordinació:

Secretaria de Política Lingüística, CNL de Girona i SL de l'Àmbit Judicial

Secretaria:

Secretaria de Política Lingüística
C/ Ciutadans, 18 – 17004 Girona
Tel.: 972 22 54 17 – Fax: 972 22 54 07

Organismes que participen en l'Addenda:

Col·legi d'Advocats de Figueres, Col·legi d'Advocats de Girona, Col·legi de Notaris de Catalunya, Col·legi de Procuradors de Girona, Deganat Autònom dels Registradors de la Propietat i Mercantils de Catalunya, Centre de Normalització Lingüística de Girona (Consorti per a la Normalització Lingüística), Departament de Justícia (ST de Girona), Secretaria de Política Lingüística, Jutjats de Girona, Universitat de Girona i Centre Associat de la UNED de Girona.

Aquest número s'edita gràcies al suport de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Girona.

Impressió: Palahi, AG – Dip. leg.: Gi. 65-99
Nre. d'exemplars: 1.200